

กระทู้ถามที่ ๒๑๘ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑ กันยายน ๒๕๓๗

เรื่อง การตั้งให้ภาคเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

การพัฒนาหมู่บ้านและตำบล ตามนโยบายที่รัฐบาลได้แถลงไว้ต่อสภานั้น ควรให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมกันพัฒนาด้วยเพื่อจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายและเกิดการสร้างสรรค์ ในรอบปีหนึ่งๆ ภาคเอกชนจะมีการใช้เงินไปเพื่อการบริจาคเป็นจำนวนมาก หากนำเงินจำนวนนี้ไปสมทบกับภาครัฐบาลจะช่วยให้การพัฒนาชนบทสัมฤทธิ์ผลเร็วขึ้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. ขอให้รัฐบาลแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- ๑.๑ ผู้ใหญ่บ้าน
- ๑.๒ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- ๑.๓ ช่างเครื่องยนต์ และช่างไฟฟ้า
- ๑.๔ ผู้สื่อข่าว
- ๑.๕ เจ้าหน้าที่อนามัย
- ๑.๖ ครู อาจารย์
- ๑.๗ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๑.๘ สตรีอาสา
- ๑.๙ ผู้นำทางการเกษตรในหมู่บ้าน
- ๑.๑๐ กรรมการวัดในหมู่บ้าน

ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านจะได้หรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลทราบหรือไม่ว่า ในปีหนึ่งๆ หน่วยงานราชการ องค์การทางศาสนา และสถาบันต่างๆ ต้องขอรับบริจาค จากภาคเอกชนเป็นเงินจำนวนมาก รัฐบาลมีแผนและนโยบายแก้ไขปัญหาระยะยาวอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิยม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี

พรรคชาติไทย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๑๘ ร.

ของ นายนิยม วรรณปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี

เรื่อง การตั้งให้ภาคเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

ข้าพเจ้า พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และ นายสัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้ร่วมกันตอบชี้แจงกระทู้ถามเรื่อง การตั้งให้ภาคเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน จึงขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑

ขอเรียนว่า ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๘ ตรี กำหนดให้มี "คณะกรรมการหมู่บ้าน" เป็นองค์กรของประชาชนในระดับหมู่บ้านทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และเสนอข้อแนะนำแก่ผู้ใหญ่บ้านในกิจการด้านการปกครอง การพัฒนาและการรักษาความสงบของหมู่บ้าน ซึ่งองค์กรนี้เน้นที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ส่วนคณะกรรมการเพื่อพัฒนาหมู่บ้านที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี (นายนิยม วรรณปัญญา) ได้ตั้งกระทู้ถามมานั้น ไม่ปรากฏในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่

อย่างไรก็ตาม ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่นั้น คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยกรรมการ ๒ ประเภท คือ

๑. กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
๒. กรรมการโดยการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้ซึ่งราษฎรเลือกตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนตามที่นายอำเภอจะเห็นสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองคน

คณะกรรมการหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นเพื่อต้องการให้ราษฎรรู้จักปกครองตนเองร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง โดยมีกรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตหมู่บ้าน ประชาชนหรือหัวหน้ากลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติงานในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษา คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่เสนอ แนะนำ และให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน เช่น การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การปกครอง การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุข การศึกษา และพัฒนาชนบท เป็นต้น

ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๖ และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้มีฝ่ายกิจการต่างๆ ในคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือภารกิจของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในแต่ละสาขางาน โดยมีฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ฝ่ายกิจการปกครอง ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ฝ่ายกิจการคลัง ฝ่ายกิจการสาธารณสุข ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม ฝ่ายกิจการสตรี หรือฝ่ายกิจการอื่น ที่คณะกรรมการหมู่บ้าน พิจารณาเห็นว่าจำเป็นและได้รับความเห็นชอบจากนายอำเภอ

จากองค์ประกอบโครงสร้างและหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านดังกล่าวข้างต้น ทำให้บุคคลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นมีบทบาทหรือเข้ามีส่วนร่วมในคณะกรรมการหมู่บ้านได้ ดังนี้

๑. ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

๒. ราษฎรผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา ๑๒ (๒) ถึง (๑๐) สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิได้ โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี

๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานอยู่ในตำบล หมู่บ้าน เช่น เจ้าหน้าที่อนามัย ครู อาจารย์ กรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตหมู่บ้าน ประธานหรือหัวหน้ากลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น ผู้นำทางการเกษตรในหมู่บ้าน สามารถเป็นคณะที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านได้ โดยนายอำเภอ เป็นผู้แต่งตั้ง

๔. ราษฎรในหมู่บ้านซึ่งประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านอาจพิจารณาแต่งตั้งให้ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านในฝ่ายกิจการต่างๆ ของหมู่บ้าน จำนวน ๕ - ๕ คน

ดังนั้น ราษฎรภายในหมู่บ้านตามที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติเสนอ คือ ช่างเครื่องยนต์และช่างไฟฟ้า ผู้สื่อข่าว สตรีอาสา และกรรมการวัดในหมู่บ้าน หากมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๒) ถึง (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ สามารถเข้ารับเลือกตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิได้ ตามมาตรา ๒๘ ตรี วรรค ๕ นอกจากนี้ บุคคลเหล่านี้สามารถที่จะได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการหมู่บ้านให้เข้าร่วมเป็นกรรมการในฝ่ายกิจการต่างๆ ในหมู่บ้าน ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๕-๑๗ และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

คำตอบข้อ ๒

รัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะให้หน่วยราชการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ด้วยการขอรับบริจาคเพื่อนำเงินนั้นมาใช้ในกิจการของราชการ โดยรัฐบาลได้พยายามจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แก่หน่วยงานต่างๆ อย่างเพียงพอต่อการบริหารราชการอยู่แล้ว

ส่วนการขอรับบริจาคของหน่วยราชการจากภาคเอกชนก็มีขึ้นได้ในกรณีที่เกิดภัยสาธารณะแก่ประชาชนหรือมีปัญหาในจังหวัดหรือภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งการขอรับบริจาค่นี้ถือเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างพี่น้องประชาชนคนไทยด้วยกัน เงินและสิ่งของที่ได้รับบริจาค่นั้น ในทางปฏิบัติแล้วทางรัฐบาลพยายามควบคุมดูแลให้สิ่งของที่ภาคเอกชนบริจาคให้ให้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของผู้บริจาคอย่างเต็มที่ต่อไป

การที่หน่วยราชการจะรับบริจาคจากภาคเอกชนก็ต้องดำเนินการให้ถูกต้อง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับ การเก็บรักษา และการตรวจสอบเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค นอกจากนั้นหน่วยงานต่างๆ ยังต้องออกระเบียบเฉพาะสำหรับหน่วยงานของตน เพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการรับบริจาคอีกด้วย

สำหรับกรณีองค์การทางศาสนาขอรับบริจาค่นั้น เป็นกรณีของการรับบริจาคเพื่อกิจการของศาสนา ผู้บริจาคให้ด้วยจิตศรัทธาต่อศาสนานั้นๆ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เอกชนเกิดจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของศาสนสถานและเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างศรัทธาและแรงจูงใจให้เข้าศึกษาธรรมในแต่ละศาสนา และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีให้ประชาชนร่วมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เสียสละเพื่อส่วนรวมด้วย และในเรื่องของการขอรับบริจาคขององค์การทางศาสนา นี้ รัฐบาลจะเข้าไปควบคุมดูแลการบริจาค ๒ กรณี คือ

๑. การขอรับบริจาคขององค์การทางศาสนาต้องนำเงินบริจาคไปใช้เพื่อการศาสนา โดยมีการลงบัญชีรับจ่ายอย่างถูกต้อง

๒. ตรวจตรา สอดส่องบุคคลมีจลาจลที่อ้าง องค์การทางศาสนาในการขอรับบริจาคเพื่อส่วนตัว หากพบจะมีการดำเนินการตามกฎหมาย

จะเห็นว่า การขอรับบริจาคจากภาคเอกชนนี้ แม้ว่าผู้บริจาคจะกระทำด้วยจิตศรัทธาอันบริสุทธิ์ แต่ทางรัฐบาลก็สอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด หากพบว่าหน่วยงานราชการ องค์การทางศาสนา และสถาบันต่างๆ มีการขอรับบริจาคอย่างไม่สุจริต และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป รัฐบาลก็จะดำเนินการตามกฎหมายทันที